

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Közsegeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmentlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyílt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, díszbetűk s körzettel ellátott hirdetésekért térmérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

Az italmérési jog gyakorlatát szabályzó pótrendelet.

A belügyi miniszterium által az italmérési jog gyakorlatának szabályozása tárgyában kiadott rendeletére, a kassai kereskedelmi- és iparkomara ugyancsak a belügyminiszteriumhoz némely kérdések iránt felterjesztést tett, melyre a nevezett miniszterium f. évi febr. hó 22-én 1895. sz. a. a következő pótrendeletet küldé:

Ezen kereskedelmi és iparkamarának az italmérési joggyakorlat szabályozása tárgyában mult évi decemberhó 31-én 5956. szám alatt kibocsátott körrendelet alkalmából, mult hó 12-én hozzám intézett táviratában, továbbá a földművelés-, ipar-, és kereskedelemügyi m. kir. miniszter urhoz ez év januárhó 18-án 75/I sz. a ugyanazon tárgyban intézett és a folyó évi januárhó 27-én 1192. szám alatt kelt átirattal velem közölt feliratában felvetett kérdésekre nézve a kereskedelmi és iparkamarának a következőket válaszolom:

1. Azon kérdésre nézve: vajjon szabad-e liqueurt, rhumot és rosogliót egy liternél kisebb palaczkokban árulni, megjegyzem, hogy az elől említett körrendeletben e tekintetben kijelentetvén, miszerint a liqueur, rhum és rosoglio csak akkor tekinthetők a 2. pont első bekezdése alapján, elárusítható finomított szesz-italoknak, ha azok ára literenként és üvegestől legalább 60 krban van megszabva, — ebből önként következik, hogy a körrendelet csak az ár minimumát nem pedig az eladandó mennyiséget, és a palaczk nagyságát kívánta korlátozni, — minélfogva a fel-

vetett kérdésnek igenlő megoldása kétséget nem szenvedhet.

Ugyanezen felfogás alkalmazandó a honi csemege-borokra nézve is. mi által a 4. pont alatt e részben tett kérdés szintén megoldást nyer.

2. Vajjon szabad-e a szeszt 1/2 liternyi minimum és egy liternyi maximum közötti, tehát 0.6, 0.7, 0.8. 0.9 liter ürtartalommal bíró palaczkokban is árulni? Ezen kérdésre minden kételyt kizárólag határozottan felel a körrendelet ezen szavakkal: „az ilyen palaczkok 1/2 liternél kisebbek és 1 liternél nagyobbak nem lehetnek,“ miből önként következik, hogy az italmérési regalejog szempontjából az idézett körrendelet intézkedéseiben nem ütközik az, ha a palaczkok e két határon belül akármily ürtartalommal bírnak.

3. Vajjon a drága kereskedelmi cikket képező szerémi szilvórium a fűszer stb. kereskedő által árulható-e?

A mi ezen kérdést illeti, válaszul adom a kereskedelmi és iparkamarának, hogy amibár a többször említett körrendelet az illető helyeken mindenütt csak e három italnemet u. m. liqueurt, rhumot, rosogliót említ, ezek közé pedig csak is a z o n finomabb italmenek sorolhatók, melyek mint édesített alkohol tartalmu italok, faj szerint és hasonló gyári minőségüknél fogva a liqueur, vagy rosoglio elnevezés alá esnek; mindamellett nincs ellenvetésem az ellen, hogy a körrendelet 2-ik pontjában említett kereskedők, az ott előirt korlátozások mellett, egyuttal a szerémi szilvóriumot is, mint finomabb italok közé sorozhatót, eladás tárgyává tehessék, de csupán azon általános felállított feltétel alatt, hogy

én magának? Ugye bizony azt: hogy hát megfogok nosítani.

— Azt, azt! eszem a jó lelkit — erősítette azonnal, a sorsával kibékült néne.

— Igen ám, jó Sára asszony; de azt nem mondtam ugy-e, hogy kit veszek el?

Sára asszony olyan szeliden kezdett mosolyogni. „Hogy elhamarkodtam a dolgot — gondolta magában. Bizonyosan most jön az ünnepélyes megkérés.“ Ezt gondolva, szemérmesen süté le hamvasodó szempilláit, zavarodottan kezdé fehér könténye szélét csipkedni, miközben arcát kipirulni érzé, s egy-egy halk sóhajtást röpitett a harmincz év óta biztató kéro felé.

Ekkor aztán Bálint uron volt a sor — zarvarba jönni. Előre borsókázdott a háta attól, — a mi most fog következni. De már benne volt; ki kellett vele rukkolni.

Hát édes Sára asszony — szóló Bálint ur, — nagyon a szívemre vettem biz én, hogy a nemes taplófalvi Csillagosy nemzetségnek utolsó egyetlen sarjadéka vagyok; tehát elhatároztam magamban, hogy asszonyt veszek magam mellé, kivel öreg korom terheit megoszthassam.

Sára asszony ajakán egy alt-hangra emelt „óh“ felkiáltás hömpölygött kifelé.

— Azért hát édes Sára asszony — folytató az öreg ur, nem kis zavarral szedjen rendbe a háznál mindent, hogy a leendő fiatal asszony megne botránkozzék.

Erre a mondásra Sára asszonynak az előbbi „óh“ felkiáltástól még mindig nyitott szája — valóságos felkiáltó jellel idomult át.

— Igen, édes Sára asszony — mondá Bálint ur szemlesütve — már régen kinéztem magamnak egy jóvaló becsületes fiatal nőszemélyt, kivel szándékozom a legrövidebb idő alatt a házasság-élet szent frigyére lépni.

annak ára literenként és üvegestül legalább 60 krban legyen megszabva, mi által a közönséges szilvórium ezen eladásból természetesen teljesen ki van zárva.

4. Azon további kérdésre nézve pedig, vajjon a cukrárszok és vendéglősök külföldi borok után tartoznak-e regalediját fizetni, megjegyzendőnek tartom, hogy miután a körrendelet csak anyag-, fűszer- és vegyes kereskedőknek engedi meg a külföldi borok szabad eladását, önként értetik, hogy a cukrárszok és vendéglősök, kik az arra jogosítottak között nem tartoznak, ha ily borokat üllő vagy álló vendégeinek árulni kívánnak, a regagalejogból folyó megszorítások alól fel nem menthetők.

5. A fentebbiekhez képest a kereskedelmi és iparkamara azon óhajta, hogy a rendelet életbe léptetése folyó évi áprilishó 1-ig elhalasztassék, annál kevésbé bir kellő alappal, mert a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi miniszter urnak mult hó 27-yn 1192. sz. alatt hozzám intézett átirata szerint 1/2 és 1 liter közötti ürtartalmu, nevezetesen 0.7 liternyi palaczk oly mennyiségben létezik és szereshető mindenütt, hogy e tekintetben elhalasztás nem szükséges.

6. Ami továbbá a kereskedelmi és iparkamarának azon aggályát illeti, hogy ezen körrendelet által nagy mennyiségű készletben levő „liqueur“ helyzetetett forgalmon kívül, arra nézve megjegyzem, hogy a földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur nézete szerint is ily liqueur, mely literenként palaczkkal együtt 60 krnál olcsóbb, nem érdemi, de sohasem érdemelte a „liqueur“ elnevezést; az csak édesített pálinka lehetett, melynek a kereskedésekben való árulása

— Micsoda?.. pattant ki most a szó a Sára asszony száján, mint a jól beszorított parafa-dugó a cizlinderből. — Micsoda? hogy mondta a tekintetes ur? Asszonyt akar hozni a házhoz; még pedig fiatal asszonyt? De hallja tekintetes uram! ha az az asszony tigris tejen nevedekett, ha anjak az asszonynak szemé villámlás, szava menyörgés... ha az az asszony áspis kigyó volna is, még akkor is kivérném én ebből a házból. Ki én! Ide ugyan ne mészélje semmiféle fehér személy lábát betenni az én hirem és akaratom nélkül. Hát azért szolgáltam én a tekintetes urat becsülettel harmincz hosszu esztendeig, hogy most az én nyakamra fiatal asszonyt hozzon, a ki engem kommandérogasson? Nem elég, hogy harmincz esztendeig hitegetett, — hanem most még szemem láttára mást akar elvenni. De hiszen tekintetes uram, nem mai liba vagyok már én, benőtt már az én fejem lágya, tudom én azt, hogy — mit érdelek.

Ekkor aztán nem pityergett többé Sára asszony sem az örömtől, sem a fájdalomtól, nem is szemérmeskedett többé; — hanem megsértett női büszkesége érzetében demothenesi ékes-szólással pattogtatta el eme mondókáját. Bálint ur csak nézett, csak hüledezett; még így nem látta a nemes némbert, még ilyeneket nem mondott az neki, még ilyen követelő hangon nem lépett fel soha.

A jó ur megis kísérlette a tűzbejött nénét lecsilapítani, békítő hangon elmondotta: hogy hát nem lesz az a leendő menyecske, sem tigris tejen növekedett sárkány, sem áspis kigyó; nem is fogja az Sára asszonyt „kommandérogatni“, sőt inkább ugy fogja őt tekinteni mint édes anyját; ő t. i. Sára asszony marad az igazi asszony a háznál, hiszen az a másik ugy is még nagyon fiatal lenne arra, hogy a háztartást vigye; azért hát csak egyezték bele Sára asszony az ő, már t. i. Bálint ur óhajta, — mert hát ő, t. i. Bálint ur a

TÁRCZA.

Szerelem áldozatai.

[Tíz arany pályadíjt nyert]

Beszély.

Irta: **Farkas Bertalan.**

Sára asszony, arcza rózsáinak hervadása felletti méltó bánatában, szivesiklandozó hangos zokogásban tört ki.

Ugyan hagyjon fel azokkal a könyvekkel Sára asszony — szólalt meg Bálint ur — nem illenek már azok ily tisztességes matróhához.

— Ma... ma... ma... matróhához? szürte ki a szót fogai közt Sára asszony. De hallja a tekintetes ur: nem addig van a! Én akarom, követelém, hogy a tekintetes ur, még a héten, — még holnap, — még ma, a házasság szent kötelékével fűzzön magához.

— No jó, jó! — adta meg magát Bálint ur, — ha már csakugyan oly igen rajta van Sára asszony, hát megnősülök...

— Ugy, ugy, eszem-adta jó tekintetes uram! — ujongott Sára asszony. Még is csak nem halt ki magából a jobb érzés, tudtam én azt. — Azonnal, egyszeribe, — ebben a szent „minutumban“ beküldöm Redőháza a Miska inast tiszteletes Szenturnay Menyhért uram ő kegyelméért. Minél hamarabb, annál jobb. Ezt mondva tizenhatéves hajadoni gyorsasággal pördült az ajtó felé, ugy hogy Bálint ur alig volt képes nemes szándékában karjánál fogva feltartóztatni.

— Várjon csak Sára asszony! mit is mondtam

a hatályon kívül helyezett 1868. évi miniszteri körrendelet által sem volt megengedve.

7. Ami végül a kereskedelmi és iparkamarának a körrendelet 10. és 11. pontjainak illetőleg a fellebezési sorrend megállapítására vonatkozó intézkedéseinek megváltoztatására irányított kérését illeti, kijelentem, hogy azt tekintettel az 1876. VI. t. cz. 58. és 59. §-ainak intézkedéseire, nem teljesíthetem.

Ezekről a kereskedelmi és iparkamarát kellő tájékoztatás és mihez tartás végett értesítem.

A közönség köréből.*

Mád márcz. 12. 1877.

A hegyalja-Mádi takarékpénztár f. év és hó 5-én saját helyiségében rendes közgyűlést tartott. Az elnöki széket Weinländer Jakab ur foglalta el, de hogy úgy ült mintha tövisen ült volna az is igaz. Elnöki beszéde előtt egy oly elfogultságot látattatott magáról, hogy enmagával nem volt tisztában, nem tudta nevesse-e beszéljen, vagy sirjon! Közben a gyűlés termében a jövők által kis zörmölés volt hallható, s ennek köszönhető az elnök ur visszanyert beszélő tehetségét. No de ezek okát azt hisszük nem szükséges részletezni, mert az könnyen megmagyarázható.

De egy okot érdekességénél fogva még is föl kell említenünk, s az, hogy négy évben egyszer van alkalma ily közönség előtt beszélni, s ezen idő igen kevés arra, hogy az általa előadandó beszédre tökéletesen elkészülhessen.

Valahára a gyűlés d. e. 10 órákor megkezdődött, mint látszott szeretett volna az elnök ur is, vagy nyilatkozni, mint a zsidók Faraó idejében, „midőn azt mondták itt hagyjuk mindenünket, csak távozni engedj,“ azt nyerték válaszul hogy nem! maradnotok kell! s ha nem szép szerével, akkor kéntelenek lesztek itt maradni! dolgozzatok, s akkor nyugtotok lesz, de addig nem! . . .

Az elnök urat pedig még nagyobb csapás érte, mert ő e dologra is vállalkozott volna, de azt nem tudta tulajdonképpen, hogy hogyan kell a teendőket megkezdeni. No de mindez mit sem tesz. „mert ha e tekintetben inpraktikus, meg van a tilus“ ő ezen meggyőződésben élt, de meggyőződése nem is csalta meg, mert négy évben keresztül vezette a népet orránál fogva; voltak ugyan egyének, kik az elnök ur helytelen működéseit belátták, s azon egyének szakavatottságuknál fogva nyilatkoztatták volt azt, hogy ily elnöki működés mellett egy pénztár fenn nem állhat, s előbb utóbb tönkrc kell jutnia, s akkor egy kis elővigyázatlan-ságból nem egy, vagy két ember, hanem számos emberek érdeke is oda veszhet.

Hogy mily megtámadásokra voltak a pénz-

* Alak és tartatomilag a beküldő felelős.

nemes taplófalvi Csillagossy nemzetségnek utolsó örökös nélküli sarjadéka. Ezt a szót, hogy „örökös nélküli,“ a Sára asszony villogó tekintete dacára is hatalmasan megnyomta Bálint ur. — Ezzel aztán még több olajat öntött a tűzre. A nemes némben dult-fult, patogott, mint egy kitört vulkán. Bálint ur nem volt képes még csak szóhoz sem jutni többet, mikor aztán úgy találta, hogy no már elég volt ennyit hallgatni; akkor szép csendesen elővette a szögletből lovagkorbácsát, (Sára asszony folytatta a magát; tudta, hogy nem rá van az szánva) azután fejébe nyomta darutollas kalapját és apró léptekkel hátrálva — kisompolyodott az ajtón. Már az udvar közepén haladt, s a Sára asszony hétszögletes nyelve még akkor is hatalmasan kelepelt benn.

Bálint ur egyenesen az istállók felé vette az útját, ott egy gyönyörű almás-szürkét megnyergeltetett, azután csendes ügetéssel indult a előtte terülő nyilt rónaság felé.

[Folyt. köv.]

A török nép szent könyve, a „Korán“-ról.*

Irta: Kovács Lajos.

Hogy mennyire törekedett még fenyegetésekkel is Mohamed az embereket a hitetlenség s bűntől elvonni, kitetszik eme részletekből: „ragyogó a földi élet a hitetleneknek, azért gunyolják a hívőket; de az ítélet napján magassan fognak feleltök állani, mert azokhoz isten mérték nélkül kegyelmes. Ők elveendik koholmányaik bérét. A hitetlenekkel, kik általában nem akarnak hiszeni isten úgy fog bánni, mint a legutolsó barom-

tári tagok az elnökkel szemben elkészülve, azt talán nem lesz szükséges fölemlítenem.

Az elnök ur belátta a tagok ingerültségét s minekelőtte beszédét megkezdette volna, nem a programmba kijelölt igazgatói jelentést adta elő, hanem elővett egy istelen nagy pergamentet, melyet inkább lehetett volna encyclopediának, mint jegyzetnek nevezni, ennek felolvasását türelmetlenül várták a jelenvöltek, azt hitték hogy kitudja mily nagy üzleti eredményt fog az elnök iva most előadni, de az egész papir vagyis jegyzet ezen szavakat tartalmazta: „Isten veled intézet!“ látta a tagok bizalmatlanságát irányába, nem volt más mód, mint menekülnie, de cseberből dézsába ugrott, mert csak felmondása után voltak azon hozzá intézett szavak hallhatók: „hogy épen csak leköszönését ohajtottuk.“ A pénztári tagok az elnök lemondása után teljesen megelégedve látszóttak lenni, elnök Weinländer Jakab ur székéről felállván Sponer Tivadar urat ajánlta a gyűlés elnökének, mi egyhangulag el is fogadtatott. — A gyűlésben történt beszédek közül kiemeljük a Bukovszky Ferdinánd urét annak szép előadásánál fogva, továbbá főtiszt. Somogyi József plebános és Zimmermann Zsigmond urakét, kik egész odaadással működtek a takarékpénztár érdekeiért.

A szavazati jegyek beszédére elnök Sponer Tivadar főtiszt. Somogyi József, Zimmermann Zsigmond s Wetterschneider urakat jelölte ki, kik el is fogadtattak.

A gyűlés délután 1/4 2 órákor oszolt el s az ujjolagi összejövetel, valamint a szavazati jegyek benyújtása délutáni 2 órára lett halasztva.

Délután főt. Somogyi József ur által a szavazó-jegyek felolvasattak, s ennek eredményéből hozott elnöki határozat következtében megválasztva lettek az igazgatóság sorába: Bukovszky Ferdinand, Somogyi József, Zimmermann Zsigmond, Kaliczky István, Rothmiller Lipót, Führer Adolf, Petrakovits József s Teitelbaum Náthán urak, felügyelő bizotts. tagok: Sponer Tivadar, Rác Lajos, Schmitz László s Órás Károly urak.

Levelezés.

Mogyoróska márczius 9. 1877.

Mogyoróskáról írják lapunknak:

Tisztelt szerkesztő ur!

Van szerencsém egy, az újdonságok v. vidéki hírek rovatába illő esetet közölni, melynél mellesleg czélon erélyes csendbiztosunkat érdeme szerint kiemelni, s ez által egyszersmind serkenteni. Ha arra valónak találja, legyen szives a következőket becses lapjába felvenni.

Vehécz községben mult évben Friedmann Salamon ottani gazdasz a réten agyonütve találtott, a nélkül, hogy a tettes felfedezésére vezető

mal, mert ők hasonlók az állathoz, mely csak a hívás hangját és tovább mit sem hall. Tompa hanggal fognak ők a nagy irgalmu elébe lépni, és nem hallasz egyebet, mint lábaik zörejét.“ (8. 6. 8. 2. 20. fejezet.)

A gonoszak rettentésére következő képet állíthatjuk elő a „Korán“ egyes mondataiból, a pokol fogalmát illetőleg: „a holdra, az eltűnedező éjre, a hasadó hajnalra gondom, a pokol a legborzasztóbb dolgok egyike. A boldogtalanok pokol tűzére jutnak, hol jajgatni és sópáncolni fognak. Ez egy boldogtalan fekhely. Ott undok vizet kell inniok, mégpedig lassan hörpölve, mert az undor nem ereszti le torukon, a halál minden részről jön hozzájuk, s mégsem halnak meg. Műveik hasonlók a hamuhoz, melyet egy viharos napon a szél elfúj. A gonosz tevőknek a pokol tűzét szánták, melynek füstjei és lángjai környezék őket, midőn segélyért esdenek, oly viz öntessék rájuk, mely hasonló a felolvasztott ézczhez, mely arczokat égetve emészti fel. Mily vésszes ivás, mily gyászos fekhely. Vas bunkókkal fognak ők veretni. Iszonyu tartózkodási hely amaz ott a sakkum fánál, mely a pokol legmélyebb üregéből nő ki, s gyümölcssei hasonlók a sátán fejéhez. Az elkárhozottak egyenek arról, tömjék meg gyomruk, mire forró viz adatik nekik italul, s ekkor ismét visszalöknek a pokolba. Valóban boldogtalan egy hely a dagályos gonoszoknak. Óh Uram! távolítsd el tőlünk, mert annak kinja örökös és az ottani tartózkodás igen nyomorult.“ (74. 4. 12. 14. 18. 22. 37. 16. 25. fejezetekből.)

Ha már most ennek ellenében megkísértjük összeállítani a paradicsomi boldogság eszményét, melynek a jók, a hívők leendnek részei; valóban gondolkoznunk kell rajta, hogy a ki hitt e tanokban, képes lehetett-e vétkezni? Ime a kö-

legkisebb jel lett volna észlelhető. A gyanuba vett egyénekre semmi nem bizonyult, s nem volt többé remény a gyilkos nyomába jöhetni.

Mindamellett sikerült Fűzy István varanói csendbiztos ősmert erélyének és tevékenységének a nehéz feladatot megoldani, s szakadatlan utanjárás által két parasztnak meglesett éjjeli párbeszéde nyomán, a tettest kikutatni, s a nyomozót ellene oly ügyese vezetni, hogy az borzasztó tettét, — melyszerint Friedmant, mint többrendbeli mezei kártétele tanuját, fejszéjével többször föbe, — és szándékosan agyonütötte, — bevallotta.

A meggyilkoltat vak özvegye és 9 gyermeke, — közzülök 6 kiskoru, — siratja.

Valjon mi lesz ezek sorsa? nyomorúságban tengődni! míg a gyilkosnak saját szokása és fogalma szerinti jóllétéről gondoskodva lesz!

Bizonyosan üdvösebb volna az utóbbit végeken el tenni láb alól s azon költséget, melybe börtönözése kerülni fog, előbbieket segélyezésére fordítani.

BENCZUR EMIL.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

A gazdák azt tartják: hogy a márcziusi por aranyat ér, míg az asszonyok a márcziusi hónap tulajdonitanak különös becsét. A maz a ténés gazdagságára nyújt biztató kilátást. e z pedig üvegekre szedve, a legártatlanabb szepítő szerek közé tartozik; s hol van a gazda, ki ne vágyó boldogulni szorgalma után, de hol a nő, ki, — ha szerét veheti — szép nem akarna lenni?! Olyan nincs még a patikában sem! — mondja a szójárás — és igaza van. Ismerik ők e fegyver hatalmát, miért is annak megszerzését, fentartását első és legfőbb gondjaik közé sorozzák. Mindkét nevezetes tényezőből bőséges részt adott ki az idei márczius; tegnap még porzott az ut és mező, s ma már egy lányi (Budapest környékén féloles) hó borítja a vidéket, s mire e sorok napvilágot látnak, porból hóból ismét térdig erő locs-pocs lehet, mely viszont a nálunk kiválóan elterjedt lábtyu iparnak fog hasznára válni. E szerint a prognostikon a silány bank kiegyezés dacára is kedvező színt ad a jövőnek, pirosra festi az emberek kedélyét; könnyedén vegyülnek be a mulatság habzugásába, ha van. ha pedig nincs, egy fütttyentéssel megcsinálják azt, foreeirozásra még az öreg uraknál sincs szükség.

E derült hangulat kifolyása azon kedvező siker is, mely a megyeház termében tartott második pikniket megkoronázta. Valóságos francziás animoval mulattak benne Terpsichore hivei s az élet napi küzdelmeire felhívó hajnali pir mementója hatástalanul mosódott szét az antik teremben, hol a közügy javára czélzó eszmeharczok helyett

vetkezőket szedhetém össze a „Korán“-ból, a jövő boldogság vagy éden hitere nézve: „Óh a jók arannyal átszótt, nemes kövekkel ékesített zöld párnákon, nyugpamlagokon fognak pihenni, azokon egymás irányában üve, távol a nap és hold sugáraitól. A fiatalság örökös virágában álló ifjak szolgálndnak nekik, körülöttök járva serlegekkel kelyhekkkel, csészékkel, üveg tiszta palaczkokkal, melyek telvék itató borral, mely a fejet megmen fájítja, az elmét megmen zavarja, a jalzabil forrásból vett vízzel levén keverve. Tetteik jutalmul ott nagy fekete szemü szüzeket nyernek, kik ha sonlók a strucz-madár befedett tojásaihoz, szemök pedig a kagylóikban ragyogó gyöngyökhöz. Nem fognak ott hallani, sem haszontalan hiu fecsegést, sem hazugságokat, sem bün miatti vádat; hanem csak e kiáltást: béke, béke! A jobb kéz társainak lakásuk leand tövistelen czeltisek, szépen rendezett talhák elterjedt árnyak alatt folydogáló víznél s gyümölcsök szomszédságában, melyek sohasem tiltatnak el. Öltönyeik finom zöld selyemből és bársonyból vannak, ezüst s arannyal himezve, karjaik karpereczekkel felelítve. Urunk a legtisztább italt nyújtandja nekik, mondván; Ez a jutalom s köszönet buzgó törekvéstekért, mert ti magasztos jelleműek voltatok.“ (52. 36. 76. fejezet.)

Amott a sakkum fáról meduza fők csüggenek, a füst oszlopok torony magasságu szikrákat hánynak, melyek keleti hasonlat szerint olyanok, mint a veresssárga tevék. Itt a szent Théba fának vizdus árnya alatt örök boldogság hívogat; a falevél Allah-tól jövő szellő által tetgetve lágy harmóniát zeng, s az ágak közé rejtődött kis harangok milliárdjainak kongásával szeráphi zenében olvad össze. Amott iszonyu, itt örök boldogság nyugalma van.

(Folyt. köv.)

ezt a szívek küzdelme került napi rendre. Ha a kedves színek alkotó elemeire lehetne bontanunk csak akkor tűnnek ki; hogy mennyi titkon elejtett fájó sohaj, epedő lázas tekintet; önelégült mosoly és apró-cseprő intriguákból van az csodálatosan összerakva, csodálatosan mondjuk; mert önállólag mindegyike oly nehézkes, oly fárasztó volna, míg összevéve egy lágyan összeolvadó kedves színlátszatot kölcsönöz a szemnek, mely nemcsak mulattat, de valóban élvezetet is nyújt.

Alig zárultak be e történelmi nevezetességű terem ajtai, a felcsapkodó örömjaj viszhangja emberi hallszervünkkel meg nem figyelhető finomságban még most is rezeg tün benne, s már ismét megnyitják, hogy azt a valódi művészet froumává emeljék. Meglehet ép akkor; midőn a „Zemplén“ gyorssajtójának vaskos hengere e papírra nehezdedve, mystikus dübörgés között végzi hetedik nagyhatalmi funkcióját, mondjuk ép akkor kélnek Remmert Mártha kisasszonynak, a gondolat sebességével iramló ujjacskáik alatt ama tündéri hangok, melyeket a zene Prometheusai hívtak életre, az az, hogy megrabolták értők az eget; mert azok mindegyike, az isteni szikrák fénye és melegével bír.

E hét folyama azonban más irányban is igen tartalmas volt. Amit eddig a merev pártszellem csupán tüntetésnek tekintett és használt is föl, az most a kegyeletes megemlékezés közös nemzeti ünnepévé vált, értjük itt márczius 15-ét, melyet hazafias komolysággal ült meg Sátorajja Ujhely értelmisége a „Diana“ nagy termében. Az ünnepély lefolyása programuszerű volt. Vörösmarty szövegének éneklése után, melyet dalárdánk precíz hajtott végre, megyénk alispánja, Matolay Etele nyitotta azt meg monarchikus nemzethez méltóan, a magyar királyi pár felségeik életével. Azután Hornyay Kálmán állt fel és szép folyékony előadással vázolta a magyar szabadságharc történelmét, s általában a forradalom elméletét magyarázva, annak rémletes volta felől uralgó balnézeteket igyekezett megdönteni. Előadása zajos éjleneket vont maga után. E lapok szerkesztője az 1848-iki honvédséget, s különösen annak ez ünnepélyben részt vett tagjait, Bajusz József pedig ama dicső korszak nagy alkotóját Kossuth Lajost életét, Fejes István, rendkívül szép beszédében Petőfi Sándor emlékét melegíté föl, életve egyszersmind Szemere Miklós költőket. Gyönyörű párhuzamot vont Petőfi Sándor és Kossuth között, s elegikus hangon, tragikai színezettel festé a vesztéséget, midőn azt mondá: hogy az egyiknek szobrot emel itthon a haza, míg a másik hazán kívül egy élő szobor. A felköszöntések és beszédek közeit a dalárok működése tölté ki nagy tetszés között. A kétszázhat mindenestre meghaladó, s városunk legtekintélyesebb poigáiraiból álló társaság éjjel utánig együtt maradt, s Mányi zenéje mellett mindvégig, az ünnepély komolyságához mért kedélyvel mulatott. A magyar szabadság születés napjának ily nagyobb szabásu ünnepélye régen volt Ujhelyben, s mindenestre az idők jelének vehető: hogy keressük az alkalmakat, melyeknél a rég nélkülözött összeforrást ismét érvényre emeljük. A nehéz és zilált viszonyok mellett erre nagy szükség van ma; ezt a haza és társadalom java tőlünk egyaránt megkívánják.

Gerőfy Andor szintársulata f. hó 24-én kezdte meg előadásait. Az igazgató, ha tagjait bemutatta 12 előadásra bérletet fog nyitni, mely bérletben a hazai és külföldi irodalom legújabb termékeit fogja színre hozni úgy színművek mint operettekben. A jól szervezett társulat következő tagokból áll: Balogh Árpád, operette tenor és népszínmű énekes. Fehérvári Ottó, bonvivant, operette és jellem komikns, Gerőfy Andor, hős, szerelmes, és jellem. — Szinzigazgató. Szombathy Vilmos, operette buffo és ked. apa. Berényi Gyula, népszínműénekes. Fenyéry Mór, másodtenor. Kovács Elemér, cselszövő és jellemapa. Szép János, operette buffo és apa szerepek. Szigligeti József, kedélyes apa és comicus. (Ápril 1-től). Mészáros Lajos, lyrai szerelmes és társalgó. Dobocsányi Gyula, comicus és operette. Dezséri Gyula, másodcomicus és operette. Pesti Béla, intrikus és társalgó. Miksai Emil, másodszerelmes és operette. Wappenstein Rudolf, karnagy. Szabó József, sugó. Miksai József, Kápolnai József, Mátyási József, Fenyvesi Gyula, Gyulai Béla, Szabó Ferencz, Kiss János, Eötvös József segéd-színészek és karalokok. Nők: Gerőfyne Ilka, első operette, népszínmű és soubrette. Rott Etel, első coloratur énekesnő. (Ápril 1-től.) Rott Amália, első operette énekesnő. (Ápril 1-től). Szigligeti Ilka, énekesnő. (Ápril 1-től) Györfiné, Perassinó Erzsébet, hőső és társalgási. Mészáros Ilka, vigjátéki szende. Tolnayné Hermin, operette énekesnő. Szabó Krisztina, anya és comika. Bertóthy Anna, énekesnő és naiv. Szépné Mari, másod alt énekesnő. Szobathyné, Takács Lina, Nagy Linda, Fehérváryné Mari, Papp Cornel, Sántáné Veron, Gyulainé

Magdolna, Keresztes Ilka, Árvai Berta, Kovács Gizela, segéd-színésznők és kardaloknok. Gyermekek szerepekre: Szép Olga, Tolnai Mariska.

Kossuth Lajos legújabb arczképe megküldését ígerte a nála volt czeglédi küldöttség minden egyes tagjának. Ezen ígéréte a lapok útján a czeglédi küldöttség fogadtatásának több részleteivel közzététetvén, nem kis bajt és kellemetlenséget okoztak szegény Kossuthnak. Ő is, Ihsz ezredes is, száz meg száz levelet vettek azóta az ország minden részeiből egyséktől, kik azt kéri, hogy nekik is küldene egy arczképet. A mi kedves hazánkfiak, ugy látszik azt hiszik, hogy Kossuth és Ihsz Croesus kincseivel bírnak, akiknél néhány száz forint több kiadás tekintetbe sem jön. Gondolják meg, hogy ezen fényképek mindegyike 3 francba kerül, és hogy Kossuthnak már elég kiadása van ugyanis, ha csak a nála tisztelgő 115 küldöttségi tag számára küld egyet-egyet. Ne terheljék őt, vagy Ihsz ezredest oly kéréssel, amelyet teljesíteni amugy sem képesek. Ha bírnak akarják arczképet, hozassák azt meg saját költséjükre. Álljanak össze többen, és rendeljék meg a kívánt példányokat az illető turini fényképésznél. E részben szívesen kezükre járunk, a mennyiben tudhatjuk velük, hogy egy fénykép (kabinet portré alakban) ára 3 franc, vagyis a bérmentes megküldéssel 1 frt 50 kr. A fényképész lakcíme következő: G. Ambrosetti. Pitore e Fotografo (Italia) Torino via Po 43. Jelen sorok szíves átvételére a tisztelt lapok felkértemek. Simonyi Ernő.

Tóth Kálmán prózai munkái. Koszorus költőnk, a magyar nők kedvencz költőjét, Tóth Kálmánt sikerült rábírnom, hogy a lapokban elszórvá megjelent, nagy tetszésben részesült, sőt feltűnést okozott apróbb prózai műveit összegyűjtve, engedje át nekem kiadás végett. S ezennel van szerencsém, a költő nagyszámu barátait és tisztelőit értesíteni, hogy prózai művei „I r k a - F i r k á k. Elbeszélések, emlékjegyzetek, novellák, jellemvázlatok s több effélék T ó t h K á l m á n t ó l“ czim alatt még e hó folytán elhagyják a sajtót. A kötet a következő műveket tartalmazza: A tizenharmadik seb. — A kinek nincs mája. — Az én 1861-ki karácsonyom. — Mikor engem Szeged városából per schub kísérték ki. — A kis spanyolviaszkorru. — A kis kék szeműveg. — 14,615 forint. — Szerdahelyiről. — A „szegény Beöthy Laczi“-ról. — Kemény Zsigmondról. — Ezen egytől egyig érdekes tárgyak képezik tartalmát e kötetnek, mely kétféle kiadásban fog megjelenni, és márczius hó végéig a megrendelőknél előfizetési áron megküldetni. A diszkidás (finom velin papíron) előfizetési ára fűzve 1 frt 20 kr. diszkötésben 2 frt 20 kr; a népszerű kiadás ára 60 kr. Tíz előfizetőt gyűjtök tiszteletpéldányban részesülnek. Aigner Lajos kiadó. Budapesten.

Csarnok.

XVIII-ik századi „népies-iskola.“*

— Irodalom-történeti vázlat. —

Sajátságos s még is gyakran ismétlődő jelenség az, hogy a költészet, mely bölcső korában a legbensőbb összefüggésben van a nemzeti szellemmel, s mondhatni nem egyéb, mint a nemzeti hagyományok, a nemzet hitregéi s mondái világának hű tükrök; később, midőn öntudatos irodalmi foglalkozással lesz, épen e szellemi öszhangot tudja legnehezebben feltalálni: „rendszerint más virágzó irodalmak szolgálnak példájaiul, és csak akkor bontakozik ki az új irodalom idegen tekintélyek uralma alól, ha már azok körét megfutotta, anélkül, hogy a czélt, mely mindenkor csak egy önálló, a nemzet saját érzéseit saját formáiban visszatükröző költészet előteremtése, elérte volna.“ A magyar költészet is ily fokozatosan haladt fejlődésében. Eleinte szinte Zrínyiig, mint a nemzeti szellem szülőtte, e szellem szolgálatában áll. Zrínyinél már távolodást mutat, mely távolodás Gyöngyösinél, ha alakilag nem is, szellemileg nagyobb mérvet ölt, míg végre a népies iskolát megelőzőt két irány kezében egészen a francia, s a görög-római szellem nyüge alá kerül s azon stádiumra jut, hol már lehetetlen volt be nem látni ez irány tévességét, s öntudra nem emelkedni. Ez öntudatosság, melyet a német irodalomnak a deák és francia irodalom túralma alóli emancipálására irányzott törekvések ápoltak, hozta létre a nemzeti, később népies irányt, mint a többi irányok kiegészítőjét.

E nemzeti irány azonban nem mindjárt öltött határozott alakot, kezdetben csak a Zrínyi-Gyöngyösi kor izlésének, az antik költészet, s az újabb francia szellemmel küzdelme, s olykor-olykor vegyülése volt az, s e küzdelem a népies iskola első termelvényein általában, legkiválóbban pedig

Horváth Ádám művein érezhető. Állásuk csak lassan-lassan a nemzeti iránynak a romantikaival való egyesülése folytán — szilárdult meg. Mert ne higgyük, hogy a romanticizmusnak első harcosai nálunk az Auróra kör hívei voltak. Már a XVIII-ik századi népies iskola művein érezhető ez elv hatása. A mi különben nagyon természetes is, mivel a két irány oly szoros viszonyban van egy mással, mint ok és okozat. A romanticizmus elve a forrás, melyből a nemzeti költészet ered. Hiszen a romanticizmus, mint művelv határozottan megkívánja, hogy a költészet alak és tartalmában, szóban és eszmében azt ölelje fel a mi sajátosság, jellemző, hazai s így önkéntelenül vezet a nemzet saját érzelminek saját formában hű tükrözésére, tehát a valódi nemzeti költészet megalkotására. Csokhogy tévednénk, ha azt hinnők, hogy a népies iskola romantikai iránya, mint öntudatosan alkotott szabályozónak elfogadott művelv jelentkezik, vagy ha Vörösmarthy tiszta romanticizmusával akarnók azt párhuzamba vonni. Nem volt az egyéb — különösen kezdetben — mint a hatalmasan éledő német szellem gyakorlati hatása alatt megindult lelkesült törekvés, haladni egy töretlen ösvényen küzdve a kezdet nehézségeivel. De épen ez menti hibáikat, sokszor nevetséges anakronizmusait, ez övedzi ragyogóbb dícsőrével sikereiket.

Legkevésbé tetszik a meg a romanatizmus hatása Dugonicsnál, s jóformán csak is a képzelem szabad röpködésében, s a szenvedélyek erőteljes festésében nyilatkozik; de hogy ő is hódolt ez elvnek kitetszik a jellemzetességre való törekvéséből; mert míg Bessenyei Atilái, Hunyadiak minden egyebek csak nem magyarok; addig Dugonics Árpád, Zoltán és Taksonyai, bár XVIII-ik századbeli kostümben és jellemmel jelenvén meg — korántsem Árpád, Zoltán és Taksonyok, de legalább mégis magyarok.

Sokkal kitejlettebb s tisztább már Gvadányi romanticizmusa.

Dugonics még csak mintegy öntudatlanul hódol az elvnek, Gvadányi már öntudatosan szegül előharcosául. Az ő műveit compositio tekintetében meglehet és méltán támadni; a jellemzetességet tőlök elvitatni nem. Az ő peleskei nótáriusa oly töröl metszett magyar alak, telve a legnyitabb őszinteséggel, bátorsággal, hazája s nemzetisége iránti forró szeretettel, s egyszersmind oly tipikus falusi nótárius fitogtatott deakos félműveltségével, s törvénytudományával, melynél különbet magyar költő még nem rajzolt soha. (Még Vörösmarthy „Tót diák dalát“ sem véve ki.) Az ő Rontó Pálja valódi typusa a nép és pedig a magyar nép gyermekeinek kedves naivságával, derült humorával, gyakran durva, s ép ezért jellemző nyíltságával. Sőt Gvadányinak nemcsak alakjai jellemzetesek, hanem tájfestései, s a való életből kikapott egyes mozzanatai is. Peleskei nótáriusában, az alföldi pusztának s pusztai életnek. Badalai dolgaiban, a tiszai népszokások, vadászati és halászatoknak meglepőleg hiv miniatür képeivel találkozunk.

Gvadányinak méltó mellék párja Horváth Ádám. A mit Gvadányi epikai műveiben megkezdett, azt Horváth átvitte a lyrai költészet terére, s ott valóban szerencsésen alkalmazta is.

Lyrai költeményeiben s különösen dalaiban nemcsak a nyelvezet bir igazi magyar zamattal, hanem az érzés gondolkodás mód, sőt a verselés is. Noha ezen eredmény nem pusztán a romanticizmusnak, s ennél fogva nem is a Gvadányi hatásának tulajdonítható, hanem inkább a romantikai elvből folyó népies irányzatnak.

A romanticizmus, mint említém határozottan megkívánja, hogy a költészet a hazainak, a jellemzetesnek visszfénye legyen. Minthogy pedig a nemzeti hagyományoknak leghűbb letéteményese, a nemzeti értelmi, képzelmi és erkölcsi világ nézetének szorgos őrzője, s a nemzetet jellemző rejtettebb vonások, öntudatlan hordozója egyáltalában nem a főuri, s nem is a nemesi rend, mely már állásánál fogva ki van téve az idegen kultúra hatásának; hanem a nemzet alsóbb osztálya — a nép, mely életmódja által egy darab földhöz, apai bölcsője és sírjához van lánczolva, s így minden külelemtől megóva, háborítlanul élhet apái szellem világában, az ismerős tárgyak és lények által folyton élesztett történelmi emlékezetének; ennél fogva a romanticizmusnak elve önként vezette a népies iskolát annak tudatára, hogy a családi gyöngyöt nem a felszínen, hanem a tenger mélyén kell kutatni, hogy a nemzeti költészetet nem pusztán a mű, hanem egyszersmind a népköltészet is alkotja, sőt ez utóbbi nélkül amaz soha sem is válhatik igazán nemzetivé. Mert valamint minden nemzet műköltészet a népköltészetben birja első csiráját, úgy midőn a fejlődés fokain fölebb-fölebb haladva, mind inkább távozik bölcsőjéből; ismét oda kell megiffodás végett visszatérnie, ha reális alapját el-

veszteni, légben lebegő üres semmivé lenni nem akar. E tudat igen természetesen vitte a népies iskola híveit a népköltészetnek, mint a nemzet szellemi arczképe hü tükrözőjének tanulmányozására. Csakhogy az nálunk nem ment oly könnyen.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMÉR.

7211. szám.
tk. 1876.

Árverési hirdetés.

A sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Weinberger Jakab sátoralja-ujhelyi lakosnak 11000 frt és 7000 frt tőke követelése s járulécai kielégíthetése végett a Bartosi Knesek Ferencz és Knesek Francziska tulajdonát képező örösi 175. számú telekjegyzőkönyvi nemesi birtok 17100 frt, a kis-kövesdi 31. 32. számú tjkönyvi nemesi birtok 21875 frt, — nagy-kövesdi 1. 34. és 233. számú tjkönyvi nemesi birtok 128465 frt, — és a nagy-kövesdi 3. 39. 42 45. 47. 48. 103. 104. és kis-kövesdi 3. számú tjkönyvi curialis zsellérségi birtokjuttalék egyenkint 50 frt becsértékkel Nagy-Kövesd helységében az 1877. évi május 14-én mint első árverési határidőben, vagy szükség esetére 1877. évi június 18-án mindenkor reggeli órákor kezdve birói végrehajtási árverés útján eladatni fog; mire a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy bánatpénzül a becsárnak 10%-tőlíját kell letenni, hogy becsáron alóli ajánlatok csak a 2-ik árverésen fogadtatnak el és hogy a többi árverési feltételek a telekkönyvi irodában vagy az árverés toganatosításával megbizott Fekete József kir. tvszéki birónál addig is megtekinthetők.

Akik ezen javakra tulajdoni vagy más igényt avagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnek, felhivatnak, hogy ebbeli kereseteiket jelen hirdetésnek a hivatalos lapban közzétételétől számítva 15 nap alatt, habár külön értesítést nem kaptak is ezen kir. telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

A távollévő vagy ismeretlen tartózkodásu jelzalogos hitelezőket, ha más megbizottat nem rendelnének a vételár felosztása alkalmával Pékary Gyula helybeli ügyvéd mint gondnok fogja képviselni.

Kelt a sátoralja-ujhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságnak 1877. febrnárhó 1877. évi februárhó 7-án tartott üléseiből.

Biringer,
kir. tvszéki jegyző.

Br. Fillenbaum,
kir. tvszéki elnök.

628.
ki i. szám.

Pályázati hirdetés.

Sátoralja-Ujhely városában a községi orvosi állomás folyó 1875. évi áprilishóban megtartandó városi tisztujtás alkalmával fog választás útján betöltetni, miért is felhivatnak mindazon orvostudorok és sebészek, kik ezen állomás betöltésére az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. és 1876. évi XIV. t. cz. 143. §§-ai értelmében képesítvék és ezt elnyerni óhajtják, hogy okmányokkal felszerelt kérvényeiket S.-a.-Ujhely város képviselő testületéhez 1877. évi áprishó 1-éig adják be.

Évi fizetés 300 frt, nappali látogatásért 30, éjjeliért 60, a háználi rendelésért 20 kr. díjazás jár. Kötelezettségek az 1876. évi XIV. törvény-cikkben vannak körülírva.

Kelt Sátoralja-Ujhelyt, 1877. márczius 14.

STULLER ANTAL, város főbirája.
KRETOVICS JÓZSEF, városi jegyző.

Hirdetés.

Nagyméltóságú Sennyey Pál báró ur excellentiája csörgői gazd. tisztsége részéről közhírré tétetik, miszerint a kis-bányácskai, két lisztes-, egy kásaköre- és egy kendertörőre járó malom felerészben, továbbá az alsó-regmeczi hasonszerkezetű „Vén malom“ szintén felerészben, 1877-ik évi májushó 7-től három egymást követő évre haszonbérbe adatik. A kibérlés a csörgői tiszti irodában f. évi márcziushó 20-án délelőtti 9 órákor tartandó nyilvános árverés útján eszközöltetvén: bérleni szándékozók arra 100 forintnyi bánatpénzzel megjelenni kéretnek.

Kiss Károly,
tiszttartó.

Hirdetés.

A „sárospataki bortermesztők egyesülete“ folyó 1877. évi április 3-ik napján, Sárospatak városa házában

közgyűlést

tartand, melyre az egyesület tagjai tisztelettel meghivatnak.

T á r g y:

A liquidáló bizottságnak a végleges feloszlásra vonatkozó előterjesztése.

Sárospatak, 1877. márczius 19.

A liquidáló bizottság.

Danko András

egy jó bizonyítványokkal bíró okleveles nőtlen szakács, ki Gróf Vay Tihaménnál 5 évig teljes megelegedéssel működött, alkalmazást keres.

Értekezhetni iránta **Réday Lajos** kocsihártónál S.-a.-Ujhelyben

Hölgyeket érdeklő.

Mindennemü **női ruhát** jó izlés és a legújabb divat szerint, ugyszintén mindenféle **tavaszi felöltöt** rendkívül jutányos ár mellett készítek, miért is a nagyérdemü közönség becses pártfogását kérem.

Herozik József,
női szabó.

☞ **Lakásom Papsor-utca, Pallai János házában 215. sz. a.**